

## ปัญหาและแนวทางการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้เสียงเออร์ท้ายพยางค์ (儿化韵) ในภาษาจีน

The problem of learning teaching about Chinese final Consonant pronunciation /er/

มาลิน หัตถกิจธาดรี<sup>1</sup> (Malin Hattakittatree)

อีเมล Malinnana@hotmail.com โทรศัพท์ 0824588558

### บทคัดย่อ

นับแต่ประเทศจีนเข้าร่วมองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา เศรษฐกิจการค้าของจีนถือว่าได้เติบโตอย่างก้าวกระโดด ประเทศจีนเข้ามามีบทบาทในเวทีโลกอย่างเห็นได้เด่นชัดส่งผลให้ความต้องการในการเรียนภาษาจีนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงผู้เรียนชาวไทย การที่คนไทยหันมาเรียนภาษาจีนมากขึ้นเป็นจำนวนมาก แม้มีการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นระยะเวลายาวนานแล้วก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนชาวไทยจะสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ถูกต้องทั้งหมดซึ่งอาจเป็นเพราะไม่เห็นความสำคัญหรือไม่เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร และหนึ่งในเรื่องที่มีถูกมองข้ามคือเสียงเออร์ท้ายพยางค์ (儿化韵) เนื่องจากเป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนมักจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้ในการสื่อสาร ซึ่งในบางสถานการณ์อาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารได้เช่นกัน

หลายปีมานี้ ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยจำนวนไม่น้อยต้องประสบกับปัญหาการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ นอกจากความยากในการออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ซึ่งเป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยแล้ว ยังมีหลักเกณฑ์การออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเสียงค่อนข้างซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนออกเสียงผิด และก่อให้เกิดความสับสนในการใช้งาน ประกอบกับจำนวนคำศัพท์ที่ใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ที่มีจำนวนไม่ชัดเจน ตลอดจนตำราที่ใช้ในประเทศไทยก็ยังมีระเบียบเรียงในเรื่องนี้ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จนกระทั่งเกิดการสื่อสารที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนไปจากวัตถุประสงค์ที่ต้องการของผู้ใช้งานชาวไทย เมื่อการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์มีความสำคัญต่อการสื่อสารเช่นนี้แล้ว การเรียนการสอนการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ที่ได้มาตรฐานและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ จะนำพาประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารในอนาคตอย่างไม่มีข้อผิดพลาด ฉะนั้น การใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์จึงเริ่มมีผู้ให้ความสนใจศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังมากขึ้น บทความชิ้นนี้จึงจะทำการวิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนภาษาจีนปัจจุบันและปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ต่อผู้เรียนชาวไทย พร้อมกับเสนอแนวทางการเรียนการสอนดังกล่าว

**คำสำคัญ :** การเรียนการสอนภาษาจีน, ปัญหาการใช้เสียงเออร์ท้ายพยางค์, แนวทางการเรียนการสอน

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจรัลพิษณุวนารณ

## Abstract

China's accession to the World Trade Organization (WTO) in December 2001, China made extensive commitments to reform domestically and reduce trade barriers. Since joining the WTO, economic and trade exchanges among countries have also shown an upward trend. China has been constantly enhancing comprehensive national strength, so the economic value of the Chinese language has been widely recognized in international business and trades. Besides, the Chinese language has become valuable as a useful language tool in international business communication activities nowadays. Recently, one of the languages in Thailand that has gained tremendous popularity is Chinese. Chinese language teaching in Thailand has a long history; however, Thai students' performance was not satisfactory. The erroneous pronunciation takes place here as well. For instance, Chinese final Consonant pronunciation /er/ is uncomfortably heard when they are produced by Thai learners. The learner does not perceive it as a distinct sound that makes difference to meaning. The result is that Thai learners are not naturally aware of the difference in Thai and Chinese and may not even hear that difference, so it may cause communication errors as well.

Nowadays, Thai learners of Chinese have to face the problem of Chinese final Consonant pronunciation /er/. Besides the difficulty of Chinese final Consonant pronunciation /er/ in which these do not exist in Thai language. There are also rules for pronouncing /er/ and the change in sound is quite complicated, so it makes the learner mispronounce and causing confusion in use. Pronunciation is important in English because mispronunciations will make the hearer misunderstand about the meaning of utterance. In addition, the number of words that uses /er/ at the end of the syllable that is unclear, the textbooks that used in Thailand are still not compiled in the same standard, so it makes the learner mispronounce and causing communication errors for Thai learners. Chinese final Consonant pronunciation /er/ plays an important part in learning teaching Chinese, and focus on pronunciation /er/ is one of the most important tasks for Thai learners to develop and use in Chinese communication. However; Some of them are interested in this case and study how to use it. This paper analyzes Chinese language learning teaching and factors that cause problems in the use of the /er/ among Thai learners and presents guidelines for learning teaching as well.

**Keywords:** Learning Teaching Chinese, Problem of Chinese final Consonant pronunciation /er/, Guidelines for Learning Teaching

## บทนำ

ในการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทยนั้น หัวใจสำคัญมักจะมุ่งเน้นไปในด้าน คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการสนทนาสื่อสารการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์แม้ไม่ได้เป็นเรื่องหลักในการ เรียนการสอนก็ตาม แต่ก็ เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องศึกษาสำหรับผู้เรียนชาวไทย เพราะหากใช้ไม่ถูกต้องก็จะ ส่งผลต่อความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้รับสารได้ เออร์ “er” เป็นเสียงสระผสมแล้ว สามารถเป็น พยางค์ที่ไม่มีเสียงพยัญชนะ เวลาออกเสียงต้องม้วนลิ้นขึ้นบน เสียง “er” มีลักษณะการใช้อย่างไรบ้าง เช่น 1. ทำหน้าที่เป็นคำเดี่ยว (儿韵) เช่น 儿 而 尔 2. ทำหน้าที่ปัจจัย (儿尾 เช่น 女儿 幼儿 3. วางท้ายคำกลายเป็นพยางค์ควบกล้ำด้วยการม้วนลิ้น พยางค์เสียงที่ลงท้ายด้วยเสียงเออร์ “er” ใน ภาษาจีนจะลดรูปเหลือเป็นตัว “r” เมื่อประสมกับสระท้ายพยางค์ จัดว่าเป็นพยางค์เดียวกัน ซึ่ง “儿” ประเภทนี้เรียกว่า (儿化韵) แต่เวลาเขียนตัวอักษรจีนคือเติม “儿” ไว้ด้านหลังคำนั้นๆ เช่น 哪儿 一点儿 โดยการ ใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์นี้มีหลักเกณฑ์ในการออกเสียงที่ซับซ้อน และสร้าง ความสับสนต่อผู้เรียน

การใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ในภาษาจีนกลางยุคปัจจุบันเป็นส่วนสำคัญที่ไม่อาจละเลย ได้ Kong Jun (2010, pp.3) แต่ด้วยความซับซ้อนในตัวเองของพยางค์เสียงนี้มีหลายประการด้วยกัน ประการแรก ทำให้มีความหมายแตกต่างกันจึงสร้างความสับสนไม่ว่าจะในแง่ความหมายที่แตกต่างกัน ระหว่างพยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์กับไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ เช่น 头 (tóu หัว) —头儿 (tóur หัวหน้า) (เหยินจิงเหวินและสุวรรณา เรน, 2562, หน้า 41) ประการที่สอง การใช้ เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ทำให้หน้าที่คำเปลี่ยนแปลงไป เช่น 尖 (jiān) ทำหน้าที่เป็น คำคุณศัพท์—尖儿 (jiānr) ทำหน้าที่เป็นคำนาม (เหยินจิงเหวินและสุวรรณา เรน, 2562, หน้า 41) ประการที่สาม ในแง่ของน้ำเสียงในเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็จะให้ความรู้สึกที่เป็นกันเอง เอ็นดู ฟังแล้วผ่อนคลาย Liang Rui (2009, pp.121) เช่น 小孩儿 (xiǎoháir) 一朵花儿 (yī duǒ huār) ล้วนแต่เป็นสีสันของการใช้ภาษาในการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์

อย่างไรก็ตาม Liang Rui (2009, pp.121) ได้ให้ความเห็นในบทความที่มีชื่อว่า “การ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ในภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย” ไว้ดังนี้ สาเหตุ ของข้อผิดพลาดหลักๆ ในการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์มี 2 ประเด็น คือ

1. ในแง่ของกาใช้งานที่ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว คำศัพท์บางคำเมื่อเติมเสียงเออร์ “er” ท้าย พยางค์กับไม่เติมเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็เกิดความหมายและหน้าที่ของคำแตกต่าง บางครั้งกลับไม่มี ความแตกต่าง ตลอดจนมีความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนของการใช้เสียงเออร์ “er” ท้าย พยางค์ และหลักเกณฑ์การออกเสียงที่ซับซ้อน ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ

2. ประกอบกับตำราภาษาจีนที่ใช้กันอย่างแพร่หลายต่างก็ตีพิมพ์ตำรากันไปคนละทิศคนละทาง

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานารณ

เช่น ตำราของประเทศจีน 《汉语教程》 (Hanyu Jiaocheng) 《新实用汉语课本》 (Xin Shiyong Hanyu Keben) 《汉语会话301句》 (Hanyu Huihua 301 Ju) หรือของประเทศไทย เช่น 《初级汉语》 (ภาษาจีนระดับต้น) การใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สร้างความสับสนต่อผู้เรียนในการใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์นั้นเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงกลายเป็นปัญหาสำหรับการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์จะมีความซับซ้อน ไม่แน่ชัดและสร้างความสับสนต่อผู้เรียน แต่หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาร่วมกันค้นหาหลักเกณฑ์เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการเรียบเรียงตำรา ตลอดจนจัดอบรมความรู้ที่เป็นมาตรฐานให้แก่ครูผู้สอนเพื่อจัดการกระบวนการเรียนการสอน พร้อมกับเน้นย้ำการใช้งานที่ถูกต้อง โดยไม่ละเลยรายละเอียดในการใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์ ก็ย่อมจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ อีกทั้งยังเป็นยกระดับการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

#### ความเป็นมาของการใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์

李立成 (Li Licheng) ได้กล่าวไว้ในบทความของวารสารมหาวิทยาลัยหังโจว Li Licheng (1994, pp108-114) “พวกชนเผ่าที่ใช้ภาษาในตระกูลอัลไต (Altaic languages) ได้ปกครองทางเหนือของจีนหลายครั้ง และได้ใช้ชีวิตอยู่ทางเหนือเป็นระยะเวลานาน จึงได้นำการม้วนลิ้นในพยางค์ปลายเสียงของภาษาตนเข้าไปภาษาจีนกลางจนพัฒนาเป็นเสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์ จนเกิดเป็นกระแสการใช้งานขึ้นจนถึงปัจจุบัน” ส่วน季永海 (Ji Yonghai) ได้เสนอความเห็นไว้ในบทความในวารสารภาษาชนชาติ Ji Yonghai (1999, pp.19-30) “การกำเนิดเสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์ นั้นมีที่มาจากภาษาจีนเอง และอาจได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างถิ่น ซึ่งก็คือภาษาตระกูลอัลไต (Altaic languages) อยู่ทางเหนือของประเทศจีน จนก่อให้เกิดพยางค์ที่มีเสียง r ตามหลังขึ้น” กล่าวคือการใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์น่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาตระกูลอัลไตที่อาศัยอยู่ทางเหนือของจีนนั่นเอง

#### คำจำกัดความของพยางค์ที่มีเสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์

พยางค์ที่มีเสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์สามารถกล่าวได้ว่ามีคุณลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของภาษาถิ่นปักกิ่ง Xu Yue (2005, pp.69) เพราะว่าในภาษาจีนกลางนั้นถือเอาสำเนียงปักกิ่งมาเป็นมาตรฐานที่ใช้อยู่ในภาษาจีนกลาง แต่สำหรับคนจีนในภูมิภาคอื่นการเรียนการสอนและการใช้เสียงเออร์“er” ทำพยัญงค์เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากลำบากพอสมควร และมีคำศัพท์จำนวนไม่น้อยที่มีเสียงม้วนลิ้นในพยางค์ท้ายของคำ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการออกเสียง ซึ่งเรียกว่า “พยางค์ที่มีเสียงเออร์“er” ตามหลัง” โดยมีสัญลักษณ์ที่เด่นชัดคือท้ายพยางค์มีเสียงเออร์ กล่าวคือ พยางค์ที่มีเสียงเออร์ ตามหลังนั้นให้ถือว่ามียพยางค์เดียวเท่านั้น แม้ว่าในการเขียนภาษาจีนจะใช้ตัวอักษร 2 ตัวก็ตาม เช่น 芋儿 (yùr) หรือ 老头儿 (lǎotóur) เป็นต้น อนึ่ง ในกรณีที่อักษร儿 ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งท้ายพยางค์แล้ว จะออกเสียง ér เติมเสียง

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานารณ

ซึ่งจะต้องนับเป็น 1 พยางค์ ด้วยเหตุนี้ อย่างไรก็ตาม จำนวนสระในภาษาจีนกลางทั้งหมด 39 ตัว พบว่ามีสระเพียง 37 ตัวเท่านั้นที่สามารถเติมเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ จากการรวบรวมแล้วพบว่ามีเสียงที่เกิดขึ้นจริงเพียง 26 เสียง (Li Guangyao, 2014) ทั้งนี้ สระ er และ ê เป็นสระที่ไม่สามารถใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ นอกเหนือจากนี้สามารถมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์สระอื่นได้ทั้งหมด สระบางตัวเมื่อเติมเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็เพียงแต่ม้วนลิ้นท้ายสระเท่านั้น ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ แต่สระบางตัวเมื่อเติมเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์กลับทำให้การออกเสียงสระท้ายพยางค์ขาดหายไป หรือเปลี่ยนไป หรือต้องเพิ่มสระ ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวต่อไปในส่วนหลักเกณฑ์การออกเสียงเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์

### หลักเกณฑ์การออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์

ในหนังสือ现代汉语 (上册) (Xiandai Hanyu 1, 2012, pp 70-71) ซึ่งสองนักภาษาศาสตร์ชาวจีนได้ระบุในหนังสือดังกล่าวว่าหลักเกณฑ์ของการใช้พยางค์เสียงเออร์ (儿化韵) ซึ่งมีรายละเอียดค่อนข้างมาก โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีดังนี้

1. ในกรณีเมื่อท้ายคำไม่มีตัวสะกดหรือพยางค์เป็นเสียงสระ u ให้ออกเสียงเออร์ “er” ม้วนปลายลิ้นท้ายพยางค์ เช่น

| คำศัพท์      | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|--------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|              |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 唱歌 (chànggē) | 唱歌儿 (chànggēr)         | kʰɑ → kʰɤ                        |           |
| 山坡 (shānpō)  | 山坡儿 (shānpōr)          | pʰo → pʰoɤ                       |           |

2. ในกรณีมีท้ายพยางค์เป็นสระ i และเสียง n ขณะม้วนปลายลิ้นออกเสียง er ตามหลัง ทำให้ไม่ต้องออกเสียงท้ายพยางค์ เช่น

| คำศัพท์      | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|--------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|              |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 瓶盖 (pínggài) | 瓶盖儿 (pínggàr)          | kɑi → kɤɤ                        |           |
| 没门 (méimén)  | 没门儿 (méimér)           | mən → mɤɤ                        |           |

3. ในกรณีที่พยางค์เป็นสระ i หรือ ü เมื่อมี er ตามหลัง จะมีการเพิ่มพยางค์เสียง e เข้าไป แล้วค่อยออกเสียงม้วนลิ้น เช่น

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจกรพรรดิพนม

| คำศัพท์     | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|-------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|             |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 小鸡 (xiǎojī) | 小鸡儿 (xiǎojīer)         | tɕi → tɕioɿ                      |           |
| 有趣 (yǒuqù)  | 有趣儿 (yǒuqùer)          | tɕʰy → tɕʰyoɿ                    |           |

4. ในกรณีสระ -i (รวมสระตำแหน่งปลายลิ้น-ฟัน คือ z c s และสระตำแหน่งปลายลิ้น-เพดานแข็ง คือ zh ch sh r) เมื่อมีเสียง er ตามหลัง จะเปลี่ยนเป็นสระ e แล้วจึงออกเสียงม้วนลิ้น เช่น

| คำศัพท์     | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|-------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|             |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 瓜子 (guāzi)  | 瓜子儿 (guāzēr)           | tsɿ → tsɔɿ                       |           |
| 果汁 (guǒzhī) | 果汁儿 (guǒzhīer)         | tɕʰɿ → tɕʰɔɿ                     |           |

5. ในกรณีสระ in และ ün ในขณะที่ย่อเสียง er นั้น เสียง n จะไม่อ่านออกเสียง โดยจะเพิ่มสระ[ə] ก่อนและตามด้วยเสียง [r] เพิ่มเข้าไปก่อน เช่น

| คำศัพท์      | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|--------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|              |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 脚印 (jiǎoyìn) | 脚印儿 (jiǎoyīr)          | jiəŋ → jiəɿ                      |           |
| 花裙 (huāqún)  | 花裙儿 (huāqúer)          | tɕʰyən → tɕʰyɔɿ                  |           |

6. ในกรณีมีท้ายพยางค์ ng เมื่อมีเสียง er ตามหลัง จะไม่อ่านออกเสียง ng แต่ยังคงออกเสียงนาสิก แล้วจึงออกเสียงม้วนลิ้น เช่น

| คำศัพท์       | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|---------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|               |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 帮忙 (bāngmáng) | 帮忙儿 (bāngmár)          | mɑŋ → mɑɿ                        |           |
| 花瓶 (huāpíng)  | 花瓶儿 (huāpír)           | pʰiəŋ → pʰiəɿ                    |           |

7. ในกรณีที่ เป็นสระ ing หรือ iong เมื่อมีการเติมเสียง er เข้าไปจะทำให้เสียง ng หายไป และเพิ่มสระ e เข้าไปแต่ให้ออกเสียงนาสิกไว้ แล้วค่อยม้วนลิ้น เช่น

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจกรพรรดิฉานนารณ

| คำศัพท์        | การเปลี่ยนแปลงของเสียง | เสียงที่เกิดขึ้นตามหลักสัทศาสตร์ |           |
|----------------|------------------------|----------------------------------|-----------|
|                |                        | ก่อนใส่ 儿                        | หลังใส่ 儿 |
| 人影 (rénying)   | 人影儿 (rényǐr)           | jiəŋ→jiəŋ                        |           |
| 小熊 (xiǎoxióng) | 小熊儿 (xiǎoxióer)        | çiəŋ→çiəŋ                        |           |

หลักเกณฑ์ดังที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์มีความละเอียดซับซ้อน และอาจสร้างความสับสนต่อผู้เรียนได้มีใช้น้อย

### คุณสมบัติและหน้าที่ของพยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er”

การใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ไม่เพียงแต่สามารถสร้างสีสันของการสื่อสารเท่านั้น หากแต่ยังมีคุณสมบัติในการสร้างความหมาย ชนิดของคำและหน้าที่ที่แตกต่างอีกด้วย

#### 1. คุณสมบัติและหน้าที่ที่แตกต่างของพยางค์ที่มีเสียง “er”

1.1. ในกรณีที่พยางค์ที่มีเสียง “er” ทำหน้าที่เป็นรากศัพท์ โดยมี 儿 ประกอบคำศัพท์ เช่น 儿歌 (érgē เพลงเด็ก) 儿媳 (èrxīfū ลูกสะใภ้) หรือ 健儿 (jiàn'ér ผู้มีพลกำลัง) เป็นต้น

1.2 ในกรณีเสียงเออร์วางอยู่หลังคำ ทำหน้าที่เป็นปัจจัย (suffix) สามารถสร้างความหมายที่แตกต่างของคำ แต่ไม่สามารถอยู่ตามลำพังต้องประสมกับคำอื่นเท่านั้น

1.2.1 คำบางคำเมื่อใส่เสียงเออร์ทำยพยางค์ กับคำที่ไม่มีเสียงเออร์ทำยพยางค์ มีความหมายในเชิงอุปมา เช่น 头 (tóu) หมายถึงหัว 头儿 (tóur) หมายถึงหัวหน้า

1.2.2 คำบางคำเมื่อใช้เสียงเออร์ทำยพยางค์ ทำให้เกิดความหมายที่แคบลงหรือเกิดความหมายขึ้นใหม่ เช่น 白面 (báimiàn) แปลว่าแป้งสาลี 白面儿 (báimiànr) แปลว่าเฮโรอีน หรือ 鼻 (bí) หมายถึงจมูก ซึ่งเป็นอวัยวะในร่างกาย 鼻儿 (bíer) หมายถึงรูเล็กในของใช้ที่สามารถร้อยสิ่งต่างๆได้

1.2.3 สามารถแบ่งแยกหน้าที่ของคำได้ เช่น 盖 (gài) แปลว่าปิด ครอบ ทำหน้าที่คำกริยา ส่วน 盖 (gàir) หมายความว่า ฝา ทำหน้าที่คำนาม หรือ 画 (huà) ทำหน้าที่คำกริยาที่มีความหมายว่าวาด ส่วน 画儿 (huàr) หมายถึงรูปภาพ ซึ่งทำหน้าที่คำนาม

1.3 วางทำยพยางค์ เพียงแต่แสดงน้ำเสียงของผู้พูดที่แฝงด้วยนัยยะที่มีความหมาย “เล็ก, เอ็นดู, สนุกสนานเป็นกันเองและไม่มีพิธีรีตอง” เช่น 脸蛋儿 (liǎndàn) 小孩儿 (xiǎoháir) หรือแสดงความลบหลู่ ดูถูก หรือรังเกียจได้อีกด้วย เช่น 老头儿 (lǎotóur) 小偷儿 (xiǎotóur)

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

## 2. การปรากฏคำและไม่ปรากฏคำในภาษาเขียน

การปรากฏรูปของเอ๋อร์ฮว่า (儿化) ในการเขียน เมื่อเวลาอ่านก็จะต้องมีการออกเสียงที่มีการม้วนลิ้นขึ้นไป ตามปกติ เช่น 男孩儿 (nánhái) หรือ 树叶儿 (shùyè) หากแต่ในกรณีที่ไม่ปรากฏรูปของ 儿 ในการเขียนนั้น แต่ยังคงอ่านออกเสียงม้วนลิ้นอยู่ เช่น 男孩 (nánhái) หรือ 树叶 (shùyè) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ชัดว่าการใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์กับไม่มีเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์นั้นก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสารได้ หากใช้อย่างไม่ระมัดระวัง

### ปัญหาในการเรียนการสอนพยยางค์ที่มีเสียงเอ๋อร์ฮว่า (儿化) ทำพยยางค์

李光耀 (Li Guangyao) ได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง “การวิเคราะห์เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์ในการเรียนการสอนภาษาจีน” ในวารสาร Humanities Education ว่า เนื่องจากความซับซ้อนในการออกเสียง การออกเสียงที่ยาก อีกทั้งไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว จึงยากแก่การจดจำ หากแต่สิ่งที่สร้างปัญหามากที่สุดคือจำนวนคำศัพท์ที่ต้องใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์คือมีจำนวนไม่แน่นอน จึงเป็นอุปสรรคในการเรียนเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์เป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ (Li Guangyao, 2014) ซึ่งจึงยิ่งก่อให้เกิดความสับสนกับผู้เรียนชาวต่างชาติอย่างยากที่หลีกเลี่ยงได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วแน่นอนว่าย่อมส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้มีความยากลำบากเพิ่มมากขึ้น

สำหรับปัญหาในการเรียนการสอนเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์นั้น Liang Rui และ Xu Yue ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาหลักที่สำคัญๆ หลายด้าน ดังนี้

#### 1. ปัจจัยทางด้านจำนวนคำศัพท์ที่มีการใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์ไม่แน่ชัด

ประการแรก จำนวนคำศัพท์ที่มีเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์ มีปริมาณมากกว่าคำศัพท์ที่มีการออกเสียงพยยางค์เบา ซึ่งพจนานุกรมเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์ในภาษาปักกิ่ง เรียบเรียงโดย 贾采珠 (Jia Caizhu) เมื่อปี ค.ศ.1990 ได้มีการรวบรวมคำศัพท์ที่มีการใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์ไว้เกือบ 7,000 รายการ แต่ในปี 2013 นั้นสถาบันวิจัยภาษาศาสตร์แห่งประเทศจีนได้รวบรวมคำศัพท์ที่มีการใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์จากพจนานุกรมภาษาจีนร่วมสมัย พิมพ์ครั้งที่ 5 โดยในพจนานุกรมดังกล่าวมีคำศัพท์ที่มีเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์เพียงเกือบ 900 รายการเท่านั้น (Research group of standardization of Er Hua and Mandarin soft tone words. , 2013) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนมาก

ประการที่สอง “คำที่ต้องมีเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์” และ “คำที่มีหรือไม่มีเสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์”

แรกเริ่มเดิมทีที่มีการใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์นั้นเป็นไปในรูปแบบที่จะใส่เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์หรือไม่ก็ได้ มักจะเป็นไปตามความเคยชินหรืออารมณ์ของผู้พูด บางทีใส่เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์บางทีก็ไม่ใส่เสียงเอ๋อร์ “er” ทำพยยางค์ แต่ต่อมาเริ่มมีผู้คนจำนวนมากใช้เสียงเอ๋อร์ “er” ทำ

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพรรดิราช

พยางค์มากขึ้น จึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตของการใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ในภาษาพูดให้ชัดเจนมากขึ้น จากนั้นเริ่มมีการกำหนดขอบเขตของคำที่ต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ตามบริบทการใช้งานในภาษาพูดว่าคำใดที่ต้องออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์และคำใดไม่ต้องออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ โดยพิจารณาจากความรู้ในการใช้งาน และผลักดันให้เกิดรูปแบบที่ชัดเจนและแน่นอนว่าคำใดจะต้องออกเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือคำใดที่มีเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้ หากแต่คำในภาษาจีนกลางปัจจุบันนั้นไม่มีการระบุจำนวนแน่ชัดที่สามารถใช้พยางค์ที่มีการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ หรือคำใดบ้างที่ไม่สามารถใช้พยางค์ที่มีเสียง r ตามหลังยังคงเป็นปัญหาที่ต้องมีการศึกษาและวิจัยให้ชัดเจนมากขึ้นในประเทศไทย เพื่อกำหนดจำนวนกรอบคำศัพท์พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ พร้อมกันนั้น ควรค้นหาเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงในการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างเป็นรูปธรรม

## 2. ปัจจัยด้านตำราเรียน

นับแต่ประเทศจีนได้การตีพิมพ์หนังสือการสอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างชาติเป็นเล่มแรกในปี ค.ศ. 1958 แม้ว่าหนังสือเล่มดังกล่าวจะสามารถสร้างคุณูปการแก่แวดวงการศึกษาอยู่ไม่น้อย หากแต่ยังคงมีปัญหาอยู่บ้างบางประการ ภายหลังได้มีการกำหนดกรอบมาตรฐานระดับภาษาจีน โดยมีคณะกรรมการการศึกษาการสอนภาษาจีนให้แก่ชาวต่างชาติได้ทำการวิจัยและทดลองใช้ในปี ค.ศ. 1992 และ ค.ศ. 1995 และได้มีการบรรจุพยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ให้อยู่ในเนื้อหาการเรียนการสอนอย่างเป็นเรื่องเป็นราว (Xu Yue, 2005) แต่เชื่อว่าปัญหาในเรื่องตำราเรียนจะหมดไป ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่าพยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์นั้นเป็นเสียงที่มีคุณลักษณะพิเศษของภาษาปักกิ่งในทาง ภูมิศาสตร์นั้นปักกิ่งอยู่ทางเหนือของจีน แล้วการใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์นั้นไม่เป็นที่แพร่หลายในทางตอนใต้ของประเทศจีน ย่อมส่งผลต่อตำราเรียนที่ผลิตออกมาไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ

หากย้อนกลับมาดูการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ยังมีความนิยมที่จะเลือกใช้ตำราที่ผลิตจากประเทศจีนอยู่ไม่น้อย โดยตำราใช้มากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ 《汉语教程》 (Hanyu Jiaocheng) ซึ่งต่อไปเรียกว่า “汉语教程” รองลงมาคือ 《新实用汉语课本》

(Xin Shiyong Hanyu Keben) ซึ่งต่อไปเรียกว่า “新实用汉语课本” และลำดับ 3 คือ 《汉语会话301句》 (Hanyu Huihua 301 Ju) ซึ่งต่อไปเรียกว่า “汉语会话301句” ศูนย์จีนศึกษาสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ้างถึงในเกรวี่ เพชรทิพย์, 2559) ซึ่งตำราทั้งสามเล่มล้วนแต่เป็นตำราที่ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่งทั้งสิ้น และเมื่อร่วมพิจารณาตำราเรียนภาษาจีนที่ผลิตในประเทศไทยและมีการพิมพ์ซ้ำถึงกว่า 40 ครั้ง มียอดจัดจำหน่ายถึงกว่า 120,000 เล่มคือตำรา 《初级汉语》 (ภาษาจีนระดับต้น) ซึ่งต่อไปเรียกว่า “初级汉语” ที่เรียบเรียงโดย อ.เห

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานิช

ยินจิงเหวิน ซึ่งเป็นคนจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลานาน เมื่อเปรียบเทียบตำราทั้ง 4 เล่ม ดังกล่าวที่มีคำศัพท์ที่ใช้พยางค์ที่มีเสียง r ตามหลังที่ปรากฏในตำราไม่ตรงกัน ดังจะพิจารณาได้จากตารางต่อไป

ตารางการเปรียบเทียบตำราที่มีการใช้พยางค์ที่มี r ตามหลังที่ปรากฏในตำราทั้ง 4 เล่ม

| ชื่อตำรา | คำศัพท์ |            |                   |         |
|----------|---------|------------|-------------------|---------|
| 汉语教程     | 事shì    | 花huā       | 聊天儿liáotiānr      | 玩wán    |
| 新实用汉语课本  | 事儿shìr  | 花儿huār     | 聊天liáotiān        | 玩儿wánr  |
| 汉语会话301句 | 事shì    | 花(儿)huā(r) | 聊天(儿) liáotiān(r) | 玩儿wánr  |
| 初级汉语     | 事shì(r) | 花huā       | 聊天(儿) liáotiān(r) | 玩wán(r) |

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าหากศึกษาลงไปรายละเอียดของคำศัพท์ที่มีเสียง r ตามหลังนั้นจะพบว่า แม้แต่ในตำราเรียนเองที่ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน แต่มีผู้แต่งคนละคนกัน ก็ยังปรากฏว่าการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ไม่เป็นมาตรฐานเดียว กล่าวคือ คำศัพท์ที่มีพยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์บางคำมีการใช้แตกต่างกัน หากยึดมาตรฐานจากพจนานุกรมภาษาจีนร่วมสมัย พิมพ์ครั้งที่ 7 ที่จัดทำโดยสถาบันวิจัยภาษาศาสตร์แห่งประเทศไทยเป็นหลัก โดยจะแยกพิจารณาทีละรายการดังนี้

(1) คำว่า 事shì(r) เป็นคำนามแปลว่า “เรื่องราว, กรณี, งาน, ธุรกิจ” จะออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ r ตามหลังหรือไม่ก็ได้ หากยึดตามนี้ ตำรา 汉语教程 และตำรา 汉语会话301句 ไม่มีการกำกับการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ส่วนตำรา 新实用汉语课本 กำกับให้มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ หากยึดเอาพจนานุกรมจีนร่วมสมัยเป็นมาตรฐาน ก็ถือว่าตำราทั้ง 3 ไม่ตรงกับที่พจนานุกรมระบุไว้สำหรับตำรา初级汉语นั้น มีการกำกับการเสียงไว้ว่า 事shì(r) ซึ่งตรงกับพจนานุกรมมากที่สุด

(2) คำว่า 花huā(r) เป็นคำนามแปลว่า “ดอกไม้ช่อดอกไม้” จะออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือไม่ก็ได้ จะเห็นว่าตำรา 汉语教程และ初级汉语กำกับการเสียงไม่ให้มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ จึงไม่ตรงกับการกำกับการเสียงตามพจนานุกรมเสียทีเดียว ส่วนตำรา 新实用汉语课本 มีการกำกับการเสียงว่าต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ จึงไม่ตรงกับการกำกับการเสียงตามพจนานุกรมอีกเช่นกัน ส่วนตำรา 汉语会话301句กำกับการเสียงไว้ว่าจะมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือไม่ก็ได้ ฉะนั้น ตำรา 汉语会话 301 句 มีการกำกับการเสียงตรงกับมาตรฐานในพจนานุกรมมากที่สุดในคำนี้

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานารณ

(3) คำว่า 聊天儿 Liáotiānr เป็นคำกริยาแปลว่า “คุยถึงเรื่องสัพเพเหระ คุยกันเล่น คุยกันสนุกๆ” จะต้องออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์เสมอ เมื่อพิจารณาดำราทั้ง 4 เล่มจะพบว่ามีเพียงตำรา 汉语教程 ที่มีการกำกับเสียงตรงตามพจนานุกรมสำหรับตำรา 新实用汉语课本 ไม่มีการกำกับเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ซึ่งไม่ตรงกับการกำกับเสียงตามพจนานุกรม ส่วนตำรา 汉语会话301句 และตำรา 初级汉语 มีการกำกับเสียงมีหรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้ ซึ่งไม่ตรงกับการกำกับเสียงที่ระบุไว้พจนานุกรมแต่อย่างใด

(4) คำว่า 玩 wán(r) เป็นคำกริยาแปลว่า “เล่น เทียวเล่น” จะออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือไม่ก็ได้ ในตำราภาษาจีนระดับต้นมีการกำกับเสียงตรงตามพจนานุกรม สำหรับในตำรา 汉语教程 นั้นระบุไว้ว่าไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ส่วนตำรา 新实用汉语课本 และตำรา 汉语会话301句 นั้นกำกับเสียงไว้ว่าต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ล้วนแล้วไม่ตรงกับการกำกับเสียงในพจนานุกรม มีเพียงตำรา 初级汉语 ที่มีการกำกับเสียงตรงกับพจนานุกรม

อย่างไรก็ตาม ตำราแต่ละเล่มล้วนแต่เป็นตำราที่เรียงเรียบขึ้นจากชาวจีนเจ้าของภาษาทั้งสิ้น หากแต่ยังมีการกำกับเสียงที่ไม่ตรงกันในแต่ละเล่ม เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมสร้างความสับสนและไม่มีมาตรฐานในการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ทั้งที่เป็นตำราเรียนที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย และย่อมส่งผลกระทบต่อผู้เรียนชาวไทยในการนำไปใช้สื่อสารที่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนในอนาคตได้ ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมตำราจีนที่ผลิตจากภูมิภาคอื่น และตำราที่ผลิตในประเทศไทยโดยผู้แต่งชาวไทยท่านอื่น

### 3. ปัจจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน

ในการเรียนการสอนนั้นปฏิเสธไม่ได้ว่าครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งในกรณีการใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ อาจกล่าวได้ว่ามักจะเป็นส่วนที่ครูผู้สอนมักจะไม่ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากการใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ไม่ใช่จุดสำคัญในการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย (Liang Rui, 2009) สำหรับปัจจัยด้านนี้จึงขอแยกพิจารณาเป็น 2 ประเด็น

ประเด็นแรกคือในกรณีของครูผู้สอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารเข้าใจและใช้ไวยากรณ์จีนที่ถูกต้องเป็นสำคัญ จนขาดการเน้นย้ำหรือไม่ให้ความสำคัญการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์แก่ผู้เรียน ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 กรณีดังนี้

1. กรณีที่ครูผู้สอนชาวจีนที่เป็นคนจีนทางเหนือ ที่คุ้นเคยกับการใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์อาจใช้ด้วยความเคยชิน หรือเป็นการเสียงเสริมเท่านั้น ไม่แสดงความหมายแต่อย่างใด (เหวิน จิ่งเหวินและสุวรรณา เรน, 2562, หน้า 40) กล่าวคือมีการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ เช่น 电影 (diàn yǐng) กับ 电影儿 (diàn yǐngr) ทั้ง 2 คำไม่ว่าจะมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือไม่เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลง

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานารณ

2. ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่าเสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์เป็นภาษาถิ่นทางปักกิ่งซึ่งอยู่ทางเหนือของประเทศจีน ประกอบกับตำราของประเทศจีนที่เรียบเรียงจากทางตอนใต้และตำราของประเทศจีนที่เรียบเรียงจากทางเหนือที่รวบรวมการใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ที่มีความแตกต่างกันอยู่อย่างชัดเจน (Liang Rui, 2009) ดังนั้นการใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ในกรณีที่ครูผู้สอนชาวจีนที่เป็นคนจีนทางใต้หรือเลือกใช้ตำราของประเทศจีนที่เรียบเรียงจากทางตอนใต้ซึ่งไม่นิยมใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ในการสนทนาในชีวิตประจำวันอยู่แล้วนั้น อาจไม่เคร่งครัดในการใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์เท่าใดนัก

3. การออกเสียงคำที่เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์เป็นอุปสรรคใหญ่ของผู้เรียนชาวต่างชาติ (Li Gugangyao, 2014) ซึ่งรวมถึงผู้เรียนชาวไทยด้วย สืบเนื่องมาจากเป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย ยากต่อความเข้าใจของผู้เรียน ทำให้ครูผู้สอนชาวไทยเอง ก็อาจจะเกิดปัญหาในการสอนในเวลาที่ยากจำกััดไม่สามารถมุ่งเน้นเรื่องนี้มากนัก

อนึ่ง ต้องยอมรับว่าในบางครั้งการไม่ใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์คำบางคำก็ไม่ทำให้ความหมายในการสื่อสารเปลี่ยนไปจนคู่สนทนาไม่เข้าใจ กล่าวคือ หากครูผู้สอนไม่ให้ความสำคัญในหลักการของการใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ ย่อมทำให้ยากต่อการเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ ไม่นับรวมครูผู้สอนที่มาจากไต้หวัน สิงคโปร์หรือมาจากที่อื่น ๆ นอกประเทศจีน

ประเด็นที่สอง สำหรับในด้านผู้เรียนเองตามที่มีผู้วิเคราะห์ไว้ว่าปัญหาข้อผิดพลาดสำหรับผู้เรียนชาวไทยในการใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ (Liang Rui, 2009) มี 2 ประเด็นหลักๆ คือ

1. การใช้เสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์ที่ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว และหลักเกณฑ์การออกเสียงที่ซับซ้อน ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจและออกเสียงผิดในผู้เรียนชาวไทย

2. ตำราที่ตีพิมพ์ในประเทศจีน หรือแม้แต่ที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยก็ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ก่อให้เกิดความสับสนของผู้เรียนซึ่งไม่ทราบว่าจะต้องยึดการออกเสียงตามตำราเล่มใด

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาสืบเนื่องจากปัญหาด้านตำราที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันเท่าใดนัก ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้เป็นการสร้างความความยากลำบากแก่ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนมิใช่น้อย เพราะเมื่อยึดตามตำราเล่มใดเล่มหนึ่ง แต่อาจกลายเป็นว่าสิ่งที่สอนไม่ตรงกับตำราอีกเล่มหนึ่ง จึงจำเป็นต้องหาหลักเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันที่เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย เพื่อกำหนดแนวทางในการเขียนตำราให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และป้องกันความสับสนที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

## แนวทางการเรียนการสอน

### 1. ออกแบบเนื้อหาการเรียนการสอนการใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ทำยพยางค์

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานารณ

เนื่องด้วยหลักเกณฑ์การใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์นั้น ไม่มีกรอบคำศัพท์ที่เป็นมาตรฐานแกนกลางในประเทศไทย กอปรกับปัจจุบันตำราเรียนภาษาจีนในระดับประถม ระดับมัธยม รวมถึงมหาวิทยาลัยต่างก็มีการจัดทำตำราเรียนภาษาจีนในแต่ละสถาบันการศึกษา ไม่มีองค์กรใดทำหน้าที่กำหนดตำราเรียนหลักร่วมกันในแต่ละระดับ ทำให้การเลือกใช้ตำราที่หลากหลายจนเกินไป บางครั้งอาจสร้างความสับสนแก่ผู้เรียนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการหรือกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาจจะต้องร่วมมือกับสถาบันขงจื่อในประเทศไทยเพื่อระดมนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษากำหนดกรอบมาตรฐานสำหรับคำศัพท์การใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ โดยกำหนดคำศัพท์ที่ “คำที่ต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์” และ “คำที่มีหรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้” ให้ชัดเจน และนำมาใช้ในการเรียนการสอนในประเทศไทยเพื่อเป็นทิศทางเดียวกัน สำหรับสถาบันการศึกษาที่เลือกใช้ตำราเรียนจากประเทศจีนหรือตำราที่แต่งขึ้นในประเทศไทยเองก็ควรวางกรอบในการคัดสรรตำราที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด หรือในกรณีที่ผู้สอนในแต่ละสถาบันการศึกษาประสงค์ที่จะแต่งตำราใช้เองก็จะสามารถใช้มาตรฐานคำศัพท์ที่วางไว้ เพื่อนำมาแต่งตำราได้อีกด้วย

## 2. ด้านการสอน

เมื่อพิจารณาสืบเนื่องจากแนวทางแก้ไขปัญหาคำข้อ 1 แล้ว หากมีกรอบคำศัพท์ที่จะสามารถยึดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้แล้ว ก็จะเป็นการง่ายต่อครูผู้สอนในการยึดถือและนำไปปฏิบัติ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปในมาตรฐานทิศทางเดียวกัน และเกิดผลสัมฤทธิ์สามารถพิจารณา ดังนี้

1. จัดการอบรมโดยกำหนดกรอบคำศัพท์มาตรฐานสำหรับ “คำที่ต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์” และ “คำที่มีหรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้” และหลักเกณฑ์การใช้พยางค์ที่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ให้แก่ครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นชาวจีนหรือชาวไทย เพื่อเป็นมาตรฐานต่อวงการการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทย

2. จัดทำคู่มือที่ใช้การเรียนการสอนเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์โดยเฉพาะ และที่มีจำนวน “คำที่ต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์” และ “คำที่มีหรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้” ที่ชัดเจน เพื่อให้ครูผู้สอนได้ศึกษาใช้งานได้อย่างเป็นระบบและทิศทางเดียวกัน และให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ หากกรอบคำศัพท์ดังกล่าวมีความชัดเจนแล้ว เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาย่อมจะไม่ก่อให้เกิดความสับสนขึ้นในอนาคต

## สรุป

เนื่องด้วยเป็นการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์มักจะปรากฏในภาษาพูดในชีวิตประจำวันของชาวจีน แต่มีปัญหาลักษณะที่เกิดจากคำศัพท์ที่ต้องใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ คือไม่สามารถระบุจำนวนที่ชัดเจนได้ จนก่อให้เกิดความสับสนในการใช้งานสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ซึ่งไม่รู้ว่าคำใดจะต้องใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์หรือคำใดมีหรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้ หรือแม้แต่การที่หลักเกณฑ์

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจระเข้

การออกเสียงที่ซับซ้อนก็เป็นอีกประเด็นที่ทำให้ยากต่อการจดจำ ทำให้เกิดการออกเสียงที่ผิด ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการเรียนที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สำหรับแนวทางการเรียนการสอน จึงขอเสนอแนะใน 2 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. ออกแบบเนื้อหาการเรียนการสอนการใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการแต่งตำราในอนาคตที่ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดตามหลักการออกเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ตามหนังสือ 《现代汉语》 《普通话水平测试大纲》 และหนังสือพจนานุกรม 《现代汉语词典》 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 7 เป็นแนวทางในการอ่านออกเสียง

2. จัดให้มีการอบรมและจัดทำคู่มือเพื่อให้ครูผู้สอนสำหรับ “คำที่ต้องมีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์” และ “คำที่มีหรือไม่มีเสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ก็ได้” เพื่อให้มีความชัดเจนทั้งในด้านครูผู้สอนและผู้เรียนเองที่จะไม่เกิดความสับสนในการใช้งานต่อไป

3. การใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์มีผลต่อการสื่อสารอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการทำให้ประเภทคำและความหมายที่แตกต่างแล้ว ไม่เพียงแต่เท่านั้น การใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ ยังสามารถสร้างความรู้สึกละเอียดและเพิ่มสีสันทางด้านภาษา ซึ่งถ้าผู้เรียนสามารถใช้เสียงเออร์ “er” ท้ายพยางค์ (儿化韵) ได้อย่างถูกต้อง ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการสื่อสารที่แม่นยำครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสารได้อย่างเต็มประสิทธิภาพระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสาร

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจกรพงษ์ฉนวนารณ

## เอกสารอ้างอิง

- Ren Jingwen, & Suwanna Ren. (2019). *Roojing Ruengjean Juggig Jor Jean 2 (Third Edition)*. Bangkok: Green Life Printing House Co.Ltd.
- Tienchai Eiamworamet. (2003). *Chinese-Thai Dictionary (Chinese Simplified Version)*. Bangkok: Angsornpittaya.
- Kewalee Petcharatip. (2016). *The Study of Vocabulary Analysis from the Thai Universities Elementary Chinese Textbooks*.3(3), 21-70.
- Siriwan Wisutthirattanakun, Kanyanat Seangyai & Patcharin Aiemsard. *Administrative Factors and Organization Commitment of Public Autonomous University Lecturers in Bangkok Metropolis*. HUSO Journal of Humanities and Social Sciences. 80-99.
- Huang Borong, & Li Wei. (2012). *Xiandai Hanyu*. Beijing, China. Peking University Publishing.
- Institute of Linguistics, CASS. (2012). *Xiandai Hanyu Cidian 7<sup>th</sup> Edition*. Beijing, China. The Commercial Press.
- Kang Yuhua, & Lai Siping. (2017). *Hanyu Huihua 301 Ju 1*. Beijing: Peking University Press.
- Kang Yuhua, & Lai Siping. (2017). *Hanyu Huihua 301 Ju 2*. Beijing: Peking University Press.
- Liu Xun. (2007). *Xin Shiyong Hanyu Keben 2*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Liu Xun. (2011). *Xin Shiyong Hanyu Keben 3*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Yang Jizhou. (2008). *Hanyu Jiaocheng 1*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Yang Jizhou. (2007). *Hanyu Jiaocheng 2*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Ji Yonghai. (1999). *The occurrence and development of Chinese Er Hua——Discussion with Mr. Li Sijing*. Minority Language of China. 19-30.
- Li Guangyao. (2014). *An analysis of "Er Hua" in teaching Chinese as a foreign language*. Humanities Education. 128.
- Li Licheng. (1994). *"A new probe into the nature of "Er Hua"*. Journal of Hangzhou University . 108-114.

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจกรพรรดิพนารณ

- Liang Rui. (2009). *The "Er Hua" errors of Thai students in learning Chinese*.  
Shaanxi education · Higher Education Edition. 121.
- Kong Jun. (2010). *"Research on the teaching of perfect Chinese with Er Hua words"*.3. Research group of standardization of Er Hua and Mandarin soft tone words. (2013) . *A report on the development of common Er Hua word list in Mandarin* Retrieved May 22,2021, from  
<http://ahywpc.ahedu.gov.cn/showarticle.asp?id=806>
- Xu yue. (2005). *Problem of "Er Hua" in teaching Chinese as a foreign language*.  
Language Teaching and Linguistic Studies. 69-75.

<sup>1</sup>อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจกรพงษ์ฉนวนารถ